

Å kunne lese i musikk

Utarbeidet i samarbeid med Eldar Skjøten

Kunnskapsløftet O6:

"Å kunne lese i musikk dreier seg om å kunne tolke og forstå ulike musikalske uttrykk, symboler, tegn og former for notasjon. Evne til å konsentrere seg over tid er en viktig forutsetning for lesing. Gjennom lytting, musisering og tolkning av musikalske uttrykk og symboler gir musikkfaget viktige bidrag til dette. Lesing av tekster vil være av betydning som grunnlag både for ens egen komponering og som en kilde til refleksjon."

Å lese en bok innebærer å avkode en rekke symboler - bokstavene - og å gi mening til et abstrakt uttrykk. Begrepet innebærer å følge bokstavrekken med øynene, avkode, tolke og gjerne forstå meningen bak. En liknende avkodning foregår også når vi lytter til musikk. Vi mottar den som et abstrakt uttrykk og opplever gjennom en bevisst eller intuitiv tolkning. I denne prosessen vil vi ubevisst forsøke å organisere det vi hører i meningsfulle helheter, vi leter etter ting vi kjenner fra før og vi forholder oss til det ukjente. Lesing av tekst og lytting til musikk har altså det til felles at vi mottar, organiserer og gir mening til et abstrakt uttrykk og på den måten kan lytting til

musikk innebære en form for lesing i utvidet forstand. I en del sammenhenger kan altså lytting til musikk likne det på å lese en tekst. Det samme skjer når elevene leser besifring eller grafisk og tradisjonell notasjon.

Evnen til å konsentrere seg over tid er en forutsetning for å utvikle leseferdighet. Men konsentrasjon over tid kan også utvikles gjennom konsentrert lytting og musikalsk samspill. Dette gir en supplerende innfallsvinkel til å oppøve konsentrasjonsevnen vi trenger som en del av leseferdighetene. På dette perspektivet ville det være en misforståelse å tro at lesing av fagtekster er den eneste måten musikkfaget kan bidra til å utvikle grunnleggende leseferdigheter. Lesing av bokstaver kan likevel også ha sin plass i et utøvende musikkfag, for eksempel under innlæring av sanger og i sammenheng med emner som musikkhistorie, refleksjoner om bruk av musikk osv.

En musikk lærer som kjenner grunnleggende trekk i leseopplæringen vil lettere vite hvordan undervisningen kan legges opp slik at elever på alle nivåer kan jobbe med teksten, enten det er for å tilegne seg kunnskap eller skape et musikalsk uttrykk.

Eksempel fra praksisfeltet

Målsetting: Å lære ny tekst til en sang gjennom ulike metoder for lesing.

Det er nesten så tåket løfter seg når alle elevene på 5. trinn er samlet for sangsamling. De kan sangen godt, men når læreren legger fram en ny tekst vet hun at elevene har leseferdigheter på svært ulikt nivå. Hun innleder derfor med å be elevene letelese etter ord som kan utdype hva sangen handler om. Deretter lærer de refrenget ved muntlig overlevering fra læreren. Neste time starter med repetisjon av refrenget, før de går i gang med versene. Etter noe vekselsang av del for del i verset, settes hele gruppa i gang med korlesing. Alle elevene leser teksten høyt sammen. Læreren modellerer rytmen og elevene hermer. Så synger alle vers og refreng i sammenheng.

Spørsmål til refleksjon:

- Hvilke tanker gjør du deg om hvordan dette kan relateres til din undervisning?
- Denne teksten viser til mange eksempler på lesing med bruk av ulike tekster i musikk. Hvilke tekster vil det være relevant at elevene dine bruker *mer* tid på?